



Rapport 2024:1



Länsstyrelsen
Stockholm

Samhällsrisker, sårbarheter och hot i Stockholms län 2023

Författare: Lina Miller, Combitech, Emma Andersson Länsstyrelsen Stockholm

För mer information kontakta

Länsstyrelsens enhet för civilt försvar och krisberedskap

Tfn: 010-223 10 00

Utgivningsår: 2024

ISBN: 978-91-7937-275-0

Du hittar rapporten på vår webbplats www.lansstyrelsen.se/stockholm

Förord

Krisberedskap och civilt försvar handlar om förmågan att förebygga, motstå och hantera olika typer av kriser och störningar i samhället. Att ha planer för hur samhället ska kunna fungera även vid exempelvis IT-störningar, elavbrott, bränder, pandemier eller krigsfara och krig.

Just nu pågår ett intensivt arbete i länet med att utveckla och stärka vår krisberedskap och vårt civila försvar. I det arbetet har kommuner, region, myndigheter, organisationer och näringsliv viktiga roller och uppgifter, men beredskap rör även allmänheten. Alla behöver känna till vilka hot och risker vi står inför. Likaså vad en som samhällsaktör eller enskild kan göra för att bidra till att stärka vår gemensamma förmåga att hantera olika samhällsstörningar i Stockholms län.

Mot den bakgrunden har Länsstyrelsen Stockholm tagit fram den här sammanställningen som utgår från myndighetens risk- och sårbarhetsrapport för 2022.¹ Förutom risker och hot beskrivs systemet för krisberedskap, samhällsviktig verksamhet och hemberedskap.



¹ Länsstyrelsen Stockholms Risk- och sårbarhetsanalys för Stockholms län 2022. Diarienummer 106-33617-2022. Rapporten sammanställs vartannat år och innehåller detaljerad information om risker och sårbarheter för Stockholms län samt åtgärdsförslag för att hantera riskerna. I rapporten finns även utförlig litteraturförteckning.

Innehåll

Innehåll	4
Om Stockholms län.....	5
Beredskap för kris, krigshot och krig	6
Krisberedskap	6
Höjd beredskap.....	6
Detta gäller vid krig	7
Samhällsviktig verksamhet	8
Livsmedelsförsörjning.....	9
Dricksvattenförsörjning	9
Energiförsörjning	10
Sårbarheter, risker och hot	11
Biologiskt hot	11
Naturhot	12
Olyckor	13
Sociala risker	13
Antagonistiska hot.....	14
Så fortsätter vi bygga beredskap	15
Hemberedskap	16

Om Stockholms län

Stockholms län har flera utmärkande drag som utifrån ett krisberedskaps- och totalförsvarsperspektiv gör länet unikt och viktigt. Regionen är Sveriges centrum för politik och ekonomi, och i Stockholm finns statsledningen och nationella myndigheter placerade.

Länet har landets mest konkurrenskraftiga regionala ekonomi och står för nästan en tredjedel av Sveriges bruttonationalprodukt, BNP. Arbetsmarknaden lockar företag, investerare och kompetens från hela landet, men även från andra länder. Stockholmsregionen är en av de snabbast växande regionerna i Europa.

Till ytan är Stockholms län ett litet, sammanflätat län där kommuner ofta behöver samverka över både geografiska och organisatoriska gränser. Länets 26 kommuner representerar en bredd som spänner mellan allt från skärgård, landsbygd, förortsbebyggelse till innerstad.

Cirka 2,4 miljoner människor bor i Stockholms län, vilket är en femtedel av landets invånare. Samtidigt utgör länet endast två procent av landets yta. Åtta av de tio mest tätbefolkade kommunerna i landet finns i länet och befolkningmängden har ökat stadigt med cirka 35 000 invånare per år de senaste åren. År 2021 bodde det 371 invånare per kvadratkilometer, vilket kan jämföras med 128 i Skåne och 73 i Västra Götaland.

Stockholmsregionen är en nationell och viktig knutpunkt för infrastruktur, exempelvis järnväg, hamnar, flygplatser, större vägar, vatten- och elförsörjning och elektronisk kommunikation.

Stockholms central är landets största järnvägsknutpunkt och genomkorsas av flera järnvägar med såväl person- som godstrafik. Hamnarna i Kapellskär, Nynäshamn, Södertälje och Stockholm är av stor betydelse för transportflödet och den sistnämnda är även karantänshamn. Tre Europavägar sammanstrålar i Stockholm: E4, E18 och E20. Essingeleden (E20) mellan Solna och Västberga är Sveriges mest trafikerade motorväg.

Sett till det totala antalet anställda inom tillverkningsindustrin och den industrinära tjänstesektorn är Stockholms län landets största industrilän. Ungefär 235 000 anställda arbetar inom dessa sektorer vilket kan jämföras med 181 000 i Västra Götaland och 105 000 i Skåne.



Beredskap för kris, krigshot och krig

Krisberedskap

Målet med svensk krisberedskap är att minska risken för och öka förmågan att hantera olyckor och kriser som hotar vår säkerhet. Likaså att värna om människors liv och hälsa, upprätthålla demokrati, rättssäkerhet, mänskliga fri- och rättigheter och vår nationella suveränitet.

Arbetet med krisberedskap sker på flera nivåer och i olika sektorer i samhället. Utgångspunkten är att på förhand ha strategier, strukturer och beredskap för hur verksamheten ska fungera *före, under* och *efter* en kris. På samma sätt ska det finnas planer för hur verksamheten ska arbeta vid krigsfara och krig.

På lokal nivå är det kommuner som håller ihop beredskapsarbetet och är ytterst ansvariga medan Länsstyrelsen arbetar och är ansvarig på regional nivå för länet. Vid en befarad eller inträffad händelse i fredstid i Stockholms län ansvarar Länsstyrelsen för att samordna inriktning, åtgärder och kriskommunikation mellan berörda aktörer. I praktiken görs detta genom Samverkan Stockholmsregionen, SSR, där alla beredskapsaktörer i länet är medlemmar. Exempelvis är samtliga 26 av länets kommuner medlemmar i SSR. Målet är att tillsammans åstadkomma den mest effektiva krishanteringen för länets invånare.



Höjd beredskap

Om läget i vår omvärld allvarligt påverkar Sverige, eller om vår säkerhet eller självständighet hotas, kan regeringen besluta om att införa höjd beredskap. Då kan särskilda lagar (fullmaktslagar) komma att gälla. Samhällets infrastruktur såsom vägar, järnvägar, hamnar och flygplatser ska kunna användas av både militära och civila verksamheter. Vi ska även bevara våra natur- och kulturvärden. Enkelt sagt så behöver alla hjälpa till för att samhället ska fungera även vid krig.

Vid höjd beredskap måste kommuner, regioner och myndigheter ställa om och prioritera med fokus på att kunna upprätthålla samhällsviktig verksamhet med bäring på totalförsvaret (samlingsbegrepp för militärt och civilt försvar). Det handlar exempelvis om att kunna fortsätta bedriva sjukvård, barnomsorg, skola, renhållning, räddningstjänst, men också att säkerställa att infrastruktur och el- och vattenförsörjning fungerar.

Vid höjd beredskap är Länsstyrelsen Stockholm den högsta civila totalförsvarsmyndigheten i Stockholms län. Länsstyrelsen ansvarar för att samordna de civila försvarsåtgärderna och vid behov även omfördela räddningstjänstens personella resurser och besluta om utrymning av vissa områden. I uppdraget ingår även att ha beredskap för radioaktiva utsläpp från en kärnteknisk anläggning.



Detta gäller vid krig

Totalförsvarsplikt – Alla mellan 16 och 70 år som bor i Sverige ingår i Sveriges totalförsvaret och måste vara beredda att tjänstgöra i totalförsvaret i händelse av krig. Det kan exempelvis vara genom att gå till jobbet som vanligt för att hålla igång samhällets viktiga funktioner. Denna typ av totalförsvarsplikt kallas den allmänna tjänsteplikten.

Beredskapslarm – Beredskapslarm används om regeringen vill meddela att det råder omedelbar krigsfara, eller att landet är i krig. Om du hör beredskapslarmet ska du omedelbart gå inomhus och lyssna på Sveriges Radio P4 för att få mer information. Är du krigsplacerad ska du omedelbart ta dig till din utpekade inställelseplats.

Skyddsrum – I Sverige finns omkring 65 000 skyddsrum, varav cirka 14 300 av dem ligger i Stockholm. Länets skyddsrum har plats för ungefär 1 720 000 personer. I krig räknas de svenska skyddsrummen som allmän plats. Det innebär att vem som helst kan söka skydd i vilket skyddsrum som helst. Läs mer om skyddsrum och se var de ligger i din kommun på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida, msb.se/skyddsrum.

Samhällsviktig verksamhet

Vid en krissituation eller störning i samhället kommer vissa verksamheter att vara mer betydelsefulla och nödvändiga än andra; de benämns därför som samhällsviktiga. Det handlar om verksamheter, tjänster, infrastruktur och anläggningar som behövs för att upprätthålla nödvändiga och grundläggande funktioner i samhället.

Exempel på områden där samhällsviktiga verksamheter finns är:

HÄLSA, VÅRD OCH OMSORG	BARNOMSORG OCH SKOLA	LIVSMEDEL OCH DRICKSVATTEN	EL- FÖRSÖRJNING	AVLOPP OCH AVFALL
SKYDD OCH SÄKERHET	TRANSPORTER	INFORMATION	FINANSIELLA TJÄNSTER	OFFENTLIG VERKSAMHET

Länsstyrelsen Stockholm arbetar löpande med att identifiera vilka regionala samhällsviktiga verksamheter som finns i länet. På samma sätt ser myndigheten över vilka kritiska beroenden som finns och vilka konsekvenser som kan uppstå vid ett bortfall eller längre störning i verksamheten. Tillsammans med andra samhällsaktörer och myndigheter tas sedan strategier och handlingsplaner fram.

För att säkerställa att alla myndigheter, länsstyrelser, regioner, kommuner och samhällsaktörer i Sverige har ett samordnat förhållnings-sätt i arbetet med samhällsviktiga verksamheter, har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, tagit fram en definition som beskriver vad som menas med samhällsviktig verksamhet:

”Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet.”

Tre försörjningsområden som Länsstyrelsen valt att särskilt fokusera på inom beredskapsarbetet är livsmedels-, dricksvatten- och energiförsörjning.

Livsmedelsförsörjning

Stockholms län har en betydligt lägre produktion av livsmedel än vad som konsumeras i regionen. Regionen är en befolkningstät del av landet och jordbruksmarken är en begränsad resurs. Exempelvis så produceras under fem procent av mängden kött som konsumeras i länet och knappt tre procent av mängden ägg och mjölk.

Höga energipriser och transportkostnader till följd av kriget i Ukraina har gjort det svårare att få lönsamhet i flera led, vilket har gjort att livsmedelspriserna stigit. Brist på vissa råvaror, till exempel solrosolja, gör att matproducenter kan behöva byta ut eller ta bort ingredienser i olika produkter. Det har också blivit svårare för livsmedelsföretagen att få tag på förpackningsmaterial eller andra varor, vilket kan leda till störda leveranser.

Livsmedelssektorn kommer fortsätta att påverkas, till exempel genom att ökade kostnader på flera områden och störningar i leveranser kan göra att viktiga varor inte kommer i tid, att det blir stopp i produktionen eller att fler företag går i konkurs.

Inför och vid höjd beredskap kan produktionen av livsmedel komma att behöva utökas och ställas om. Detta för att öka landets förmåga till självförsörjning. Till exempel kanske det behövs odlas mer potatis och spannmål än det görs idag. Då måste samtidigt annan odling prioriteras bort för att ge plats till den utökade odlingen, men även för att frigöra arbetskraft. För att det ska vara möjligt behövs god framförhållning när det gäller att anskaffa och lagerhålla utsäde, växtnäring, specialmaskiner godkända lager och inte minst kompetent arbetskraft.

Dricksvattenförsörjning

Av Stockholm läns 2,4 miljoner invånare får över två miljoner sitt dricksvatten genom allmän vattenförsörjning. Vattenförsörjningen är centraliserad till tre stora vattenproducenter som ansvarar för 95 procent av produktionen och försörjer alla kommuner i länet. En övervägande del av vattenproducenternas råvatten tas från östra Mälaren och behandlas i vattenverk innan distribution sker. En mindre del hämtas från södra Mälaren och infiltreras i Malmsjöåsen i Södertälje kommun där det bildar konstgjort grundvatten. Mälaren är regionens viktigaste vattentäkt och kommer även framöver att utgöra basen för dricksvattenförsörjningen i länet. Ungefär 5 procent av länets invånare har enskild vattenförsörjning i form av egen brunn eller gemensamhetsanläggning. Dessa är ojämnt fördelade i länet. Enskild vattenförsörjning är mycket viktig för vattenförsörjningen till jordbruksföretag med djurhållning och grönsaksodling, men även hästgårdar kan vara beroende av vatten från enskild brunn. Vissa kommuner har även delvis egen dricksvattenproduktion.

Beroendet av Mälaren som länets viktigaste försörjningskälla utgör en sårbarhet för dricksvattenförsörjningen i länet.

Reservvattenförsörjningen i Stockholms län har utretts vid ett flertal tillfällen. Ett större leveransavbrott i ordinarie försörjning kan få stora konsekvenser och länets reservvattentillgångar behöver förstärkas. En robust vattenförsörjning förutsätter också en robust elförsörjning samt tillgång till kemikalier för dricksvattenproduktion.

Energiförsörjning

Stockholms län svarar för ungefär 15 procent av landets totala elförbrukning. Den el som används i länet är i huvudsak producerad utanför Stockholms län (cirka 90 procent). Nästan all regional elproduktion utgörs av kraftvärme, liten andel vind- och solenergi och nästan ingen vattenkraft. Stockholms län har, i förhållande till andra län, ganska få energiintensiva företag, det vill säga inom branscher som massa och papper, sågverk, metallurgisk industri, plast- och kemi- samt gruv- och mineralindustri.

Elsystemet i länet står inför en rad utmaningar. Nästan alla verksamheter har idag ett kritiskt beroende av energi. Hotbilden mot energiförsörjningen är bred och inkluderar antagonistiska såväl som icke-antagonistiska hot. Det försämrade säkerhetsläget, osäkerhet kring energileveranser från Ryssland och klimatomställningen aktualiserar behovet av att arbeta förebyggande för att lindra konsekvenserna av störningar i energiförsörjningen.

En låg andel lokal elproduktion i länet tillsammans med flaskhalsar i elnätet gör det svårt att möta ett växande elbehov. Historiskt har ett ökat elbehov i länet kunnat mötas genom att regionnåtsägarna utökat sina abonnemang mot överliggande elnät (transmissionsnätet), men sedan några år tillbaka är det inte längre möjligt på grund av att kapaciteten i transmissionsnätet inte räcker till. Kapaciteten i transmissionsnätet som förser Stockholmsregionen med el är inte längre tillräcklig för att möta den ökande efterfrågan, och nödvändiga förstärkningar kommer att ta lång tid att färdigställa. Den rådande kapacitetsbristen i elnätet gör att vi de kommande 8–10 åren kan få leva med en risk för effektbrist vintertid och risk för nekade eller försenade nyanslutningar om inte särskilda åtgärder vidtas.

Sårbarheter, risker och hot

Hot och risker kan snabbt bli allvarliga eftersom vårt högteknologiska samhälle är sårbart då det till stor del bygger på tillgång till infrastruktur och system för IT, el och vatten. Även virusutbrott, sabotage, cyberattacker, påverkansoperationer, organiserad brottslighet och klimatförändringar kan få stora konsekvenser för samhället. Det ser vi redan idag.

Länsstyrelsen Stockholm arbetar utifrån fem riskkategorier där det finns hot och risker i länet som kan påverka vår beredskap och Länsstyrelsens verksamhet.

Biologiskt hot	Naturhot	Olyckor	Sociala risker	Antagonistiska hot
Epidemi Pandemi Epizootier Zoonoser	Översvämningar Skyfall Värme och torka Erosion, ras och skred Storm	Olycka vid farlig verksamhet Kärnteknisk olycka Bränder Fartygsolycka Väg- och spårburna olyckor	Brister i hälsa Missbruk Bostadssituation Arbetsmarknad Utbildning Brister i tillit	Våldsbejakande extremism Organiserad brottslighet Otillåten påverkan Narkotika Hot och våld Krig och konflikter

Biologiskt hot

Att sjukdomar kan orsaka stora konsekvenser i samhället är något som världen fått erfara genom covid-19-pandemin. Hoten kan uppstå hastigt och oförusett och medföra snabb spridning av komplexa sjukdomar över stora geografiska områden, både inom landet och mellan länder. Vid sådana situationer kommer flera samhällsviktiga verksamheter att påverkas, inte minst hälso- och sjukvården.

Den höga befolkningstätheten i Stockholms län kan medföra snabb spridning av smitta och sjukfrånvaron i länet kan därför bli stor. Vid större eller sällsynta utbrott kan länet bli beroende av nationella beredskapslager av läkemedel och vaccin.

Covid-19 har haft stor påverkan på människors liv och hälsa i form av många döda och svårt sjuka och här utmärker sig Stockholms län i negativ bemärkelse. Särskilt under pandemins första våg (från mars till sommaren 2020) var smittspridningen i länet störst och antalet avlidna flest i jämförelse med de andra storstadslänen och riket i övrigt.

Sjukdomar som sprids mellan djur eller mellan djur och människor (kallas zoonos eller epizooti), exempelvis fågelinfluensa, afrikansk svinpest, salmonella, rabies, mjältbrand och mul- och klövsjuka, kan få stora konsekvenser för såväl drabbade som för samhället. Begränsningar av djurtransporter och djurprodukter kan bli omfattande och leda till långa slaktköer. Likaså kan det krävas ökad kapacitet för avlivning och förbränning av ett stort antal smittade djur.

Risk för smittspridning finns redan idag till följd av öppnare gränser och införselkrav i EU. Förändringar med ett varmare klimat ökar även risken för sjukdomar från mygg och fästingar.

Naturhot

Samhället är sårbart för natur- och väderrelaterade händelser. Riskerna för sådana händelser såsom torka, värmebölja eller översvämning ökar till följd av klimatförändringarna. Hur stora effekterna blir beror på i hur stor utsträckning vi lyckas begränsa utsläppen av växthusgaser. Identifierade och analyserade hot och risker berör samhällets alla sektorer och det är få verksamheter som kommer att förbli helt opåverkade. Precis som i övriga landet kan vi i Stockholms län förvänta oss längre perioder med höga temperaturer och torka, ökad intensiv nederbörd, varierande flöden i vattendrag och stigande havsnivåer. Stockholmsområdet är utpekad som ett nationellt riskområde för översvämningar. De ökar också risken för ras, skred och erosion. Kraftiga stormar har visat att samhällets infrastruktur är sårbar.

Stora mängder vatten kan förutom svåra översvämningar medföra spridning av föroreningar och smitta i vattensystem. En kontaminering av Mälaren bedöms få stora konsekvenser för länet. Råder det tvärtom vattenbrist till följd av torka kan det uppstå en konkurrenssituation om vatten. Det skulle påverka vattentillgången till samhällsviktiga verksamheter, lantbruk med boskapsdjur och i förlängningen även drabba livsmedelsförsörjningen. Detta var något som Stockholm och hela landet fick erfara i samband med torkan som drabbade Sverige sommaren 2018. Ökad risk för skogsbränder är ytterligare en effekt av torka och värmeböljor. En större skogsbrand kan drabba skogsägare hårt och i vissa fall leda till att platser måste evakueras och trafik stoppas. Under 2018 drabbades landet av flera större skogsbränder.

För att möta de pågående och kommande klimatförändringarna behöver samhället anpassas, utvecklas och ställas om. Klimatomställningen och anpassningen berör allt från ny bebyggelse av bostäder till utformning av infrastruktur och försörjningssystem, exempelvis för livsmedels-, dricksvatten- och energiförsörjning.

Olyckor

I länet finns strax över 60 verksamheter som hanterar ämnen som vid en olycka, exempelvis utsläpp eller explosion, kan medföra allvarliga konsekvenser för människor, miljö och egendom.

I takt med att städer byggs ut, minskar även avstånden till de förutbestämda stråk där farligt gods får transporteras på väg och järnväg. Därmed finns det en ökad risk för att människor skadas vid en eventuell olycka med utsläpp.

Olyckor med utsläpp av radioaktiva ämnen klassas dock som sällanhändelser, men beredskap finns för hantering av utsläpp från källor både i Sverige och utomlands.

Risken för ett större oljeutsläpp bedöms vara låg, däremot är risken högre för olyckor med tankfartyg. Sådana kan leda till svåra konsekvenser för både människor och miljö eftersom det oftast är korta avstånd till land samt strömmande vatten. Även dricksvattenproduktionen kan påverkas negativt.

Risken för brand i avfalls- och återvinningsanläggningar i länet bedöms som stor. Bara under perioden 2020–2021 ryckte räddningstjänsten ut närmare 900 gånger för att släcka sådana bränder, varav några var så omfattande att det krävdes räddningsinsatser under längre tid.

Trafiksystemet i länet är idag överbelastat vid vissa tidpunkter, vilket innebär att en liten störning snabbt kan få stora konsekvenser. Exempelvis kan polis, ambulans, räddningstjänst och viktiga transporter ha svårt att komma fram. Vid större översvämningar kan konsekvenserna bli ännu större då stora transportleder riskerar att behöva stängas av.

Sociala risker

Sociala risker är ett samlingsbegrepp för faktorer som kan ligga bakom skadegörelse, skjutningar, explosioner, brottslighet, bränder och terrorhandlingar. Koppling kan ses till exempelvis arbetslöshet, ekonomisk utsatthet, segregation, ohälsa, utanförskap och missbruk av alkohol- och narkotika. Polis, socialtjänst och frivilligorganisationer har arbetat med sociala risker under lång tid, men området är nytt inom krisberedskap. Fokus inom beredskapsområdet har traditionellt sett varit på risker av teknisk och fysisk karaktär, som exempelvis skogsbrand, storskaliga olyckor och pandemier.

Stockholms län utmärker sig genom att vara landets tillväxtmotor. Samtidigt finns det en stor spridning mellan och inom länets kommuner när det gäller exempelvis socioekonomiska förutsättningar för de bosatta i områdena. Flera av länets kommuner och stadsdelar med lägre socioekonomiska förutsättningar finns även med i Polismyndighetens

lägesbild över utsatta och särskilt utsatta områden². En av konsekvenserna med en växande ojämlikhet är att kriminaliteten, och gängvåldet ökar.

Två exempel som har haft påverkan på sociala risker i Stockholms län i närtid är coronapandemin och kriget i Ukraina. Det handlar bland annat om ökad arbetslöshet, ökade energi- och livsmedelspriser och ökat antal migranter till Sverige. Myndigheter och andra aktörer i länet har dragit lärdomar och tillvaratagit erfarenheter från hanteringen av dessa händelser.

Antagonistiska hot

Antagonistiska hot kan ses som avsiktligt illvilliga och illegala och omfatta allt från terrorhandlingar till sabotage eller stöld. Syftet är ofta att skada tilliten till rättsstaten och demokratin. Antalet antagonistiska hot i Sverige har ökat och högerextremism och islamistisk våldsbejakande extremism bedöms idag utgöra de främsta terrorhoten mot Sverige.

Dödligt våld ökar främst inom den kriminella miljön. Både offer och gärningsmän har blivit yngre och automatvapen och andra skjutvapen blir alltmer vanligt. En stor del av problematiken kring de grova våldsuppgörelserna har sin grund i utsatta områden. Även förändringar i narkotikamarknaden har visat sig leda till ökat våld på både lokal och nationell nivå. Tillsammans med den kriminella ekonomin kring narkotikahandeln utgör detta hot mot samhället.

Det förekommer trakasserier, hot och våld mot både anställda i offentliga förvaltningar och mot förtroendevalda i kommuner. Stockholm räknas som en av de regioner där flest förtroendevalda uppger sig blivit utsatta. Utvecklingen är inte bara ett arbetsmiljöproblem utan även en risk för inverkan på funktioner och arbetssätt hos myndigheter och offentlig förvaltning.

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har försämrats. Ett väpnat angrepp, eller hot om angrepp, mot Sverige kan inte uteslutas. Stockholmsområdet är strategiskt viktigt för Sverige med tanke på att statsledning och centrala myndigheter finns placerade i huvudstaden. Regionen är också ett nav för samhällsviktiga sektorer och har många invånare. Uppbyggnad av totalförsvaret pågår med fokus på att stärka länets gemensamma förmåga att motstå hot, angrepp, störningar och ytterst krig. Arbetet sker i nära samverkan med andra länsstyrelser, statliga myndigheter, försvarsmakten, kommuner och region.

² Ett utsatt område definieras av polisen som ett geografiskt avgränsat område med låg socioekonomisk status där de kriminella har en inverkan på lokal-samhället och de boende i området upplever otrygghet och läget anses allvarligt.

Så fortsätter vi bygga beredskap

I Stockholms län samarbetar länsstyrelse, region, kommuner, myndigheter, organisationer och näringsliv för att tillsammans stärka länets beredskap. Målet är att samhällsstörningar och kriser ska kunna hanteras så effektivt som möjligt.

Samhällsaktörerna arbetar förebyggande bland annat med risk- och sårbarhetsanalyser, utbildningar och samverkansövningar. Vid befarade eller inträffade händelser har aktörerna särskilda samverkansmöten där man kommer överens om inriktning och åtgärder för krishanteringen och kriskommunikationen.

Vid en samhällskris behöver alla hjälpas åt. Inte bara privata och offentliga aktörer – utan även du som privatperson. Det personliga ansvaret innebär att du i händelse av en kris och ytterst vid krig, ska vara förberedd. Att vara förberedd och kunna klara sig utan stöd från samhället kallas att ha hemberedskap. Alla har inte förutsättningarna för det, därför är det viktigt att vi hjälper varandra lite extra när en samhällskris uppstår.



Hemberedskap

Vid en samhällskris kommer i första hand samhällets resurser att gå till de mest behövande och utsatta. Det innebär att de flesta invånare måste vara beredda på att kunna klara sig själva en tid. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, rekommenderar att man planerar för att klara sig själv i en vecka. Förutsättningarna kan se olika ut beroende på om man bor i stad eller på landsbygd. Det viktigaste är dock att ha tillgång till vatten, mat och värme samt möjlighet att ta del av information från myndigheter och media.

Hemberedskap innebär att ta ansvar både före och under en samhällskris.

Viktiga delar i hemberedskapen:

MAT	Det är viktigt att ha extra mat hemma som ger tillräckligt med energi. Använd hållbar mat som kan tillagas snabbt, kräver liten mängd vatten eller som kan ätas utan tillagning. Skafter exempelvis ett litet förråd med torrvaror som ris, gryn och pasta samt olika sorters konserverburkar och dryck.
VATTEN	Räkna med minst tre liter per vuxen och dygn. Vid oklar vattenkvalitet behöver vattnet kokas. Om toaletten inte fungerar, placera kraftiga plastpåsar eller plastsäckar i toalettstolen. En god handhygien är viktig för att undvika smittor. Skafter exempelvis dunkar och flaskor att förvara vatten i, likaså plastspannar med lock.
VÄRME	Om elen försvinner under en kall årstid kommer bostaden snabbt att bli utkyld. Samlas i ett rum, häng filter för fönstren, täck golvet med mattor och bygg en koja under ett bord för att hålla värmen. Tänk på brandfaran. Vädra regelbundet för att få in luft. Skafter exempelvis filter, sovsäck, liggunderlag, varma kläder, ljus, tändare eller alternativa värmekällor.
KOMMUNIKATION	Vid en allvarlig händelse behöver du kunna ta emot viktig information från myndigheter och media, framför allt via Sveriges Radio P4. Det är viktigt att ha kontakt med anhöriga och vänner och i akuta fall kunna nå räddningstjänst, sjukvård eller polis. Skafter exempelvis radio som drivs med batteri eller solceller, laddare och powerbank.
ÖVRIGT	Det finns flera saker som kan underlätta vid en situation där samhället och hushållet inte fungerar som vanligt. Några saker som kan vara bra att ha i sin hemberedskap är exempelvis spritkök, ficklampa, pannlampa, batterier, kontanter, första hjälpen-låda, mediciner, våtservetter, blöjor och mensskydd, drivmedel i tanken samt telefonnummer och viktiga bankuppgifter nedskrivna på papper.

VIKTIGA TELEFONNUMMER OCH WEBBPLATSER:

112 Vid en nödsituation som kräver omedelbar hjälp av ambulans, brandkår eller polis

113 13 För att lämna eller få information vid allvarliga olyckor eller krissituationer

114 14 Alla polisärenden som inte handlar om pågående brott eller händelser

1177 Sjukvårdsrådgivning

Dinsäkerhet.se – fördjupad information om din hemberedskap

Krisinformation.se – samlad information från Sveriges myndigheter vid kriser

Länsstyrelsen.se/Stockholm – Länsstyrelsen Stockholms hemsida



Länsstyrelsen i Stockholm – en samlande kraft för en hållbar framtid.

Mer information kan du få av
Länsstyrelsens enhet för civilt försvar och krisberedskap
Tfn: 010-223 10 00

Rapporten hittar du på vår webbplats
www.lansstyrelsen.se/stockholm